

Ročník VII.

Číslo 4 / duben 2021

Zdarma

Hranický zpravodaj

- U ZÁMKU JE BUDKOVNÍK
- BÁSNÍME V ULICÍCH MĚSTA
- VÝLEPOVÉ PLOCHY SE STALY GALERIÍ
- ZA TECHNICKÝMI PAMÁTKAMI
- TÉMA: BYDLENÍ

„Co chceš, můžeš.“

Tomáš Baťa, jeden z největších podnikatelů své doby

Na třídě 1. máje v Hranicích jsou umístěny tři obří kraslice. Modrou namaloval malíř Antonín Vojtek z Břeclavi. Vejce s kostely z regionu Ladislav Nedělka z Lipníka nad Bečvou a kraslici s květinovým motivem hranická rodačka Renata Doleželová z Prahy. Foto: Jiří Necid

O počasí pod psa a pro kočku

Všeobecně je známo, že vhodným tématem pro konverzaci je počasí. V televizi taky někdo říká, že bezpečným tématem pro rozhovory jsou kromě počasí psi. Psy má totiž každý rád. Tohle mě rozesmálo. Vlastně se směju vždycky, když si lidé vypráví veselé historky o psech. Jenže já se směju, protože ve skutečnosti žádnou historku se psy nemohu na veřejnosti vyprávět. Jediné,

co mohu říct, že po mé nehodě s vlastním psem mě vždy překvapí, že po mně vůbec někdo chce pohlídat psa.

Takže pro mě jsou jednoznačně lepším tématem kočky. Nejvíce ty vycpané. Jednu takovou mám a dokonce byla i na výstavě. Jako součást dekorace normalizačního příbytku. Od té doby si hoví u mě v kanceláři. Doma už být nemůže, protože náš pes ji nesnáší. Dlouho

se jí bál a nakonec na ni zaútočil a kousnul ji do čumáku.

Kvůli téhle kočce taky dostal málem infarkt jeden náš host, Angličan. Nejdřív ho u nás doma zaujala skomírající rybička v akváriu a konstatoval, že je mrtvá. Zaklepala jsem na akvário a rybička začala plavat. Angličanovi jsem objasnila, že rybka jen spala. Vzápětí ho zaujala vycpaná kočka na sedače

a poučen zkušeností s rybičkou řekl: „Spí.“ Odvětila jsem: „Ne, je mrtvá.“ Angličan se zasmál a kočku pohladil. Narazil ale na tvrdý a chladný povrch vycpaného zvířete. Nejdříve uskočil s výkřikem a poté spadl na zem a držel se za srdce.

Vlastně je možná fakt lepší mluvit o počasí. Letos je zatím pod psa. Vlastně pro kočku.

Nada Jandová

Zápis do prvních tříd proběhne v dubnu

Ilustrační foto: Pixabay

Zápis do 1. tříd hranických základních škol proběhne ve dnech 6.–16. dubna. Buď ho lze řešit distančně bez osobní přítomnosti dítěte a rodičů, doručením požadovaných dokumentů osobně přímo ve škole, datovou schránkou, poštou nebo e-mailem s elektronickým podpisem zákonného zástupce.

Druhou variantou je osobní přítomnost dítěte a rodičů po

nezbytné rezervaci termínu na zvolené škole.

Bližší informace týkající se zápisu do první třídy, rezervace a požadovaných dokumentů naleznete na stránkách jednotlivých škol. Zapisují se převážně děti, které k 31. srpnu 2021 dovrší šest let. Podruhé se zápisu zúčastní děti, které při minulém zápisu dostaly odklad povinné školní docházky.

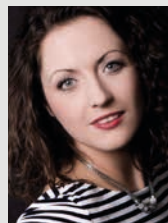
(bak)

Co máte rádi na Velikonocích? Jak je trávíte?

Blanka Szabóová
majitelka Pohybového studia Blanka

Bohužel velikonoční tradice nedodržuji, nejsem křesťan a nebyla jsem vedena jako městské dítě k dodržování této tradice. Mám to spíš spojeno s alkoholem u mužů a nepříjemným pocitem u dívek a žen. Na druhou stranu vím, že tato tradice má svá pozitiva. Zejména v 40denní očistě těla, která by měla předcházet Velikonočnímu pondělí. Půst má pro detox lidského těla a jeho zdraví velký význam. Toto jako člověk, který se zabývá zdravím a pohybem, vnímám jako tradici hodnou dodržování. Jinak jsou podle mně Velikonoce svátkem jara a taky tak je slavím. Detox organismu a úklid uvnitř i venku. Pobyt na zahradě a v přírodě.

Zuzana Gofrojevá
učitelka

Velikonoční svátky pro mě vždycky byly trochu nechtěnou tradicí. Když jsem ještě žila s rodiči a chodili za mnou na šmigrust kluci ze sídliště, přišlo mi to celé takové trapné. Vůbec to nemělo ten nádech, který jsem viděla v dokumentech o Velikonocích na vesnici – probuzení studenou vodou, honička po zahradě a za koledování krásné kraslice. Teď když jsem dospělá, můj vztah k Velikonocům se nezměnil – spíš než k pečení velikonočních pochutin využívám volných dnů k výletům a sportovním aktivitám. Jako učitelka se však snažím žákům ukázat, co Velikonoce znamenají a jaké tradice lidé dodržují. Předloni jsme se s žáky zúčastnili zdobení Kraslicovníku, byla celkem zábava vymýšlet netradiční zdobení vyfouknutých vajíček.

Lenka Dočkálková
referentka infocentra

Mám Velikonoce a některé tradice s nimi spjaté velmi ráda. Pro mě znamenají čas strávený s blízkými, veselí a radost. Barvení velikonočních vajíček máme jako rodinnou, kulturně-spoolečenskou událost, samozřejmě u skleničky něčeho dobrého k pití. Vtipkuje se, chlapci pletou tatary a je veselo. Vždy si uvědomím, jak moc je pro mne rodina důležitá a jak velkou roli v mém životě hraje. Velikonoční pondělí trávím velmi různě. Někdy jsem s přáteli a užíváme si tradici na vlastní kůži – někdy i s modřinou nebo mokrou róbou, někdy jedu na výlet, někdy trávím čas s rodiči. Tak či tak mám svátky jara ráda a těším se na ně i letos.

Petr Bakovský
tiskový mluvčí

Mám rád jaro, kdy všechno raší, sluníčko začíná hřát a celkově je vše takové veselejší. Takže mám rád i Velikonoce, i když někdy je počasí spíš únorové. Ale ten pozitivní výhled do budoucna a také ty dny volna navíc, to člověka většinou příjemně naladí. A z tradic vždy dodržuji symbolické vyšlehání vlastnoručně upletenou pomlázkou, jak se říká u nás v Podkrkonoší. Někdy je to docela problém, jednou jsme byli na Velikonoce v Itálii u Milána a tam vrbičky prostě nenajdete. Ale nějaké to proutí se nakonec vyvrátilo. Letos tedy žádný takový výlet nehrozí, zatím to vypadá tak na Lhotku nebo na Rybáře.

(km)

Zastupitelé upravili rozpočet města a přidali investiční akce

Rozpočet města, který byl schválen v prosinci loňského roku, doznal tradiční velké úpravy. Pravidelně v únoru se zapracovávají převody finančních prostředků z loňského roku. Zároveň jsou upřesněny předpokládané příjmy ze státního rozpočtu a dotací. To zastupitelům umožňuje zahrnout do městského rozpočtu další investiční akce.

Celkem mělo město zůstatek na účtech z roku 2020 ve výši 194 milionů korun. Z toho bylo již 45 milionů zapracováno do rozpočtu, schváleného v prosinci. Ze zbylých 149 milionů se 113 milionů převádí na akce z minulého období, které budou pokračovat, nebo jsou již hotové a pouze se dokončuje jejich finanční vypořádání. V drtivé většině (100 milionů) jde o investiční akce.

Zůstává tedy 36 milionů korun. Když k této částce připočteme dalších 23 milionů jako předpokládaný příjem z dotací, zbylo zastupitelům na další in-

vestice přes 59 milionů korun.

Z těchto nových investic je nejvyšší položkou 12,5 milionu na 2. etapu cyklostezky Slavič – Drahotuše, u které máme zažádáno o dotaci ve výši téměř 9 milionů korun.

Značné prostředky putují také do dopravní infrastruktury. Téměř 9 milionů stojí oprava chodníku na Tr. Čs. armády, kde také žádáme o dotaci (5 milionů korun). V plánu je i parkoviště na ulici Jiřího z Poděbrad nebo přechody pro chodce v ulici Hranická a na Trídě Čs. armády u Bonveru. V době uzávěrky tohoto čísla již byla před zahájením opravy části ulice Komenského na pravé straně Ludiny, která navazuje na loni opravený úsek.

Z dalších zajímavých investic lze zmínit například přípravu dalšího podzemního kontejnerového stání, tentokrát na ulici Partyzánská. Po prvních zkušenostech ze sídliště Nová vybudovalo město další dvě podzemní kontejnerová stání – jedno na Tr. 1. máje a jedno v Drahotuších.

Tato podzemní kontejnerová stání výrazně zvyšují estetickou ukládání odpadů a město proto hodlá v jejich budování pokračovat.

Město také chce podpořit lepší hospodaření s dešťovou vodou, proto na ZŠ a MŠ Šromotovo připravuje výstavbu retenčních nádrží, které budou sloužit k zachytávání dešťové vody a jejímu dalšímu využití. A letos by měl jít k zemi další hranický komín. Tentokrát se jedná o nevyužívaný komín kotelny Domova seniorů, který je v havarijním stavu. Zastupitelé zároveň nechali v rozpočtu rezervu ve výši téměř 12 milionů na některou z dalších připravovaných investic města.

Rada akcí, se kterými město počítá, je závislá na získání dotací. Předpokládáme, že může jít o více než 23 milionů korun. Ty však nemusíme dostat v letošním roce, obvyklý postup je, že dotace jsou sice přiděleny, ale proplaceny až po dokončení stavby. Pro tento případ, pokud by se městu na financování těchto akcí pře-

chodně nedostávalo prostředků, je třeba zajistit předfinancování dotačních akcí úvěrem. Úvěr by se splácel do konce roku 2022 průběžně, podle obdržení dotací.

Z převodů investičních akcí z loňského roku jsme většinu těch nejvýznamnějších již přiblížili v únorovém čísle, proto jen krátce připomeneme: Úprava Masarykova náměstí již probíhá. Pokračuje rekonstrukce městského hřbitova. V přípravě je přeměna křižovatky U Černého orla ve světelnou křižovatku. Do další etapy regenerace vstupuje panelové sídliště Struhlovsko. Staví se cyklověž u vlakového nádraží.

K těm dosud nezmíněným akcím patří například parkoviště na náměstí Osvození v Drahotuších, kde již probíhá soutěž na zhotovitele stavby. Na základě posouzení statika také chystáme demolici bývalé ubytovny Vrchlického. Připravuje se oprava zastřešení dvorany zámku. V přípravě je i řada dalších akcí, na které jsou zpracovávány projektové dokumentace. (bak)

Rozbíhá se sčítání lidu, letos poprvé i elektronicky

Letos opět proběhne sčítání lidu, domů a bytů. Poprvé bude možné vyplnit ho i elektronicky. Sčítání 2021 začíná o půlnoci z 26. na 27. března 2021.

V první fázi má každý možnost sečíst se online prostřednictvím **elektronického formuláře** na webu nebo v mobilní aplikaci.

Kdo se do 9. dubna nesečte online, má zákonnou povinnost od 17. 4. do 11. 5. 2021 vyplnit a odevzdat listinný **sčítací formulář**. Jeho distribuci mají na starosti sčítací komisaři a síť kontaktních míst.

Činnost sčítacích komisařů i kontaktních míst bude v sou-

činnosti ČSÚ a České pošty upravena tak, aby došlo k výraznému omezení fyzických kontaktů mezi sčítacími komisaři a obyvatelstvem za dodržení aktuálních hygienických opatření.

Za realizaci Sčítání 2021 odpovídá Český statistický úřad. Pro aktuální informace

o přípravách a průběhu Sčítání 2021 můžete navštívit webové stránky www.scitani.cz, zaslat své dotazy na e-mail dotazy@scitani.cz nebo využít informační linku Českého statistického úřadu 274 056 789.

(bak)

Hranice si připomněly výročí narození T. G. Masaryka

Již 171. výročí narození prvního československého prezidenta T. G. Masaryka si připomnělo město Hranice. V pátek 5. března uctili jeho památku u sochy T. G. Masaryka na Školním náměstí starosta města Jiří Kudláček, 1. místostarosta PhDr. Vladimír Juračka a zástupci Armády ČR.

Foto: Petr Bakovský

I letos budeme uklízet Hranice

Hodně nepořádku se nachází také ve Veličce. Foto: Petr Bakovský

I v letošním roce se Hranice zapojují do celorepublikové akce Uklidme Česko. Obvyklý březnový termín se ale kvůli koronaviru přesunul až na sobotu 24. dubna. Město si tedy budeme uklízet při příležitosti Dne Země.

Sraz bude tradičně v 10 hodin v Zámecké zahradě. Úklid bude trvat přibližně do 15 hodin. Na úklidovou akci budou zajištěny ochranné pomůcky, pytle a odvoz odpadu.

(bak)

 z deníku
strážníka

Pravidelně 1. dubna kontrolují strážníci městské policie městský hřbitov. Musí totiž prověřit, zda nedochází k neoprávněnému narušování veřejného pořádku, zejména k neoprávněnému porušování hrobů zevnitř mimo určený čas.

Podle Obecně závazné vyhlášky města Hranic č. 05/1681 totiž mohli mrtví vstávat z hrobů a strašit pouze v době mezi půlnocí a prvním kohoutím kokrháním. Protože však s průmyslovou revolucí z města fakticky vymizeli kohouti, strašení na hřbitově se mnohdy protáhlo až do pozdních večerních hodin. Některým nezodpovědným duchům byl navíc hřbitov příliš těsný a vyráželi i do městských ulic.

Rada města Hranic se proto rozhodla učinit tomuto přítrž a vyhlášku novelizovala. Strašení omezila na dobu od 00:00 do 01:00 a zároveň pověřila městskou policii kontrolou dodržování tohoto opatření. Z fotografie je patrné, že duchové vzali opatření na vědomí. Zřejmě mají před městskou policií patřičný respekt. Možná i díky tomu, že policejní náboje jsou před kontrolou hřbitova pravidelně máčeny do svěcené vody. (bak)

INZERCE

Specialista na výrobu a renovaci pomníků

KAMENICTVÍ Burda

www.kamenictviburda.cz ☎ 774 889 261

- Výroba a montáž hrobů na zakázku
- Odborné renovace a opravy stávajících pomníků
- Strojní broušení terasových pomníků bezprašnou tech. přímo na místě
- Sekání a opravy písma (zlacení, stříbření a barvení)
- Pomníkované doplňky všech druhů (nerezové, bronzové, žulové)
- Zhotovení nových betonových základů
- Likvidace a odvoz stávajících hrobů

Využijte **20% SLEVOU** na sjednané zakázky na rok 2021

ZAVOLEJTE – PŘIJEDEME – PORADÍME – ZAMĚŘÍME – NACENÍME

Probíhá registrace do 11. ročníku výzvy Do práce na kole

Město Hranice se po sedmé zapojilo do projektu s názvem „Do práce na kole“. Hranice již tradičně podporují cyklistiku jako zdravý a šetrný způsob dopravy a tato akce zapadá do aktuálně řešené otázky mobility, která je součástí strategického dokumentu „Chytré Hranice bez hranic“, vytvořeného v rámci projektu Koncepční rozvoj města Hranice – Smart City.

Vyměnit alespoň na měsíc auto za kolo, koloběžku, elektrokolo nebo chůzi a prospět tak životnímu prostředí i vlastnímu tělu, to je cílem výzvy Do práce na kole, kterou spolek AutoMat pořádá už po jedenácté.

Odměnou za pravidelné ježdění na kole, běhání či chůzi vám bude lepší fyzika, ušetříte peníze i životní prostředí a čas, kterého nikdo z nás nemá nazbyt. Stačí jen vytvořit tým o 2–5 lidech a během května pak co nejčastěji jezdit do práce „na vlastní pohon“.

V letošním roce byla upravena pravidla tak, aby se v květnu mohl zapojit opravdu každý. Pro ty, kdo nadále cestují na svá pracoviště, je určitě nejzdravější a nejbezpečnější variantou dopravovat

se pěšky či na kole (i elektrokole) nebo na koloběžce. V případě práce z domova (home office) lze místo cesty do/z práce zapsat také zdravotní procházku/vyjíždku či jinou bezmotorovou cestu.

Rozšířte naše řady a přidejte se k loňským 126 účastníkům a vyhraďte krásné ceny. I v tomto roce se v průběhu května můžete těšit na akce, jako je třeba „kafe (nápoj) na triko“ nebo „servis kola na triko“.

V ceně účastnického poplatku obdržíte tričko s logem z kvalit-

ní biobavlny. Výše účastnického poplatku při registraci do 31. 3. je 350 korun, při registraci od 1. 4. do 15. 4. je to 430 korun a last minute účastnický poplatek od 16. 4. do 30. 4. je 490 korun. Letošní novinkou je takzvané **BENEFIČNÍ STARTOVNÉ**, které lze zakoupit v každé vlně registrace a podpořit tak aktivity AutoMatu. Více na <https://www.dopracenakole.cz/o-vyzve> nebo <https://www.dopracenakole.cz/mesto/hranice>.

Olga Vilímková

Poslední vyhlášení vítězů v předkovidovém období. Foto: Olga Vilímková

Odpad patří do popelnic, a ne kolem nich

Stále častěji se setkáváme s „přeplněnými popelnicemi“ a s nepořádkem kolem nich. Mnohdy jde přitom pouze o špatné ukládání odpadů. Některé kontejnery se zdají plné, ale ve skutečnosti jsou poloprázdné, protože „někdo“ nerozebral a nesložil velkou papírovou krabici a celou ji hodil do nádoby. Na ni další občané přihodili drobný papír a rázem další hlásí, že nádoba je plná, a odpad nechává u popelnice. U plastového odpadu zase někteří nesešlapávají plastové lahve.

Město Hranice má stanoven systém shromažďování, sběru, přepravy a třídění komunálních odpadů, vznikajících na území města Hranic, včetně systému nakládání se stavebním odpadem Obecně závaznou vyhláškou č. 2/2018, která byla schválena Zastupitelstvem města Hranic dne 19. 4. 2018 usnesením č. 695/2018.

Ve vyhlášce je stanoven způsob shromažďování a sběru jednotlivých složek komunálního odpadu, a to prostřednictvím sběrných nádob, sběrného dvora a mobilního svozu. Jakékoliv jiné nakládání s komunálním od-

padem (jako je ukládání komunálního odpadu mimo nádoby, či do nádob určených na jinou složku komunálního odpadu) se považuje za porušování obecně závazné vyhlášky.

Přinášíme proto několik doporučení, jak postupovat:

- Pokud rozložíte kartonovou krabici nebo sešlápnete PET lahev, vlezte jich do odpadové nádoby nemožem více.
- Když majitel nebo správce objektu určeného k bydlení zjistí, že u objektu nestačí množství nádob na směsný komunální odpad, má možnost si u svozové společnosti pronajmout nádobou o objemu 1100 l, nebo zakoupit další, menší. V případě, že chybí nádoby na tříděný odpad, měl by kontaktovat MěÚ Hranice, odbor správy majetku, referentku Mgr. Kateřinu Cyžovou.
- Občané, kteří mají odpad, přesahující možnosti nádob (objemově se nevejdou do

nádob), musí tento odpad vyvézt na sběrný dvůr.

- Občané, kteří nemohou odpad na sběrný dvůr dovézt, si mohou objednat vývoz za úplaty u společnosti Ekoltes.
- Obchodní společnosti a živnostníci musí mít likvidaci odpadu, který vyprodukují, smluvně ošetřenou se společností likvidující odpad, a tudíž nemohou odpad likvidovat do nádob umístěných ve městě.

Postupování v rozporu s obecně závaznou vyhláškou, prosím, hlase na Městskou policii (581 828 101, mp.hranice@mesto-hranice.cz). (bak)

Takto by to u kontejnerových stání vypadat rozhodně nemělo. Foto: Petr Bakovský

Hranice přijaly koncepci rozvoje bydlení na období let 2021–2035

Foto: Petr Bakovský

Bydlení. Citlivá oblast, která se dotýká každého z nás. Chcete se osamostatnit, chcete založit nebo rozšířit rodinu, chcete se přestěhovat za prací, rozvádíte se. Potřebujete větší prostor, nebo naopak menší byt. Pak nastupují tradiční otázky. Budu mít kde bydlet? Seženu byt? Nebo domek?

Paradoxně, čím je město pro lidi přitažlivější, tím hůř se tam bydlení shání, což je i případ Hranic. Město proto hledá cesty, jak situaci zlepšit. Rozvoj bydlení v našem městě ale není možné řešit nahodile, bez toho, aniž bychom věděli, jaký je současný stav, jaké máme možnosti, jaké jsou výhledy do budoucna. Z tohoto důvodu schválilo Zastupitelstvo města Hranic v říjnu minulého roku Koncepci rozvoje bydlení v Hranicích na období let 2021–2035.

Tato koncepce je jedním ze základních strategických dokumentů města, který by měl vytyčit směr, kterým se město bude ubírat v oblasti bydlení v dlouhodobém časovém horizontu. Byla zpracována řešitelským týmem složeným z vedení města, příslušných vedoucích odborů městského úřadu a předsedy Komise pro sociální věci a byty.

Uvedená koncepce obsahuje 69 stran, rozdělených do tří částí. Teoretická část obsahuje platnou legislativu a základní pojmosloví. Analytická část je zaměřena na vymezení bytové situace v ČR, sociodemografic-

kou analýzu a popis stávajícího a žádoucího stavu v oblasti bytových služeb. Dále pak řeší zmapování současné bytové situace a poptávky po bydlení v Hranicích. Z výsledků analýz byla zpracována SWOT analýza, na základě které byly v Návrhové části definovány vize, cíle a prioritní osy a návrh projektů doporučených k realizaci.

Východiska

Pro město Hranice je příznačná nedostatečná nabídka cenově dostupných bytů. Je to způsobeno několika faktory, z nichž nejvýznamnějšími jsou vysoká zaměstnanost a z toho vyplývající vysoká dojíždka do Hranic za prací, velmi dobrá dopravní dostupnost a v neposlední řadě celková atraktivita našeho města. Důsledkem těchto příznivých faktorů je, ve srovnání s obdobnými městy, neuspokojená poptávka po bytech a také vysoké pořizovací ceny bytů, nájmu a pozemků.

Paradoxy

Bytová výstavba pomalu, ale nepřetržitě v posledních třiceti letech přináší nové byty, úbytek bytového fondu je minimální a počet obyvatel města se snižuje. Tyto faktory by se měly teoreticky promítnout do klesající poptávky po nové bytové výstavbě, ovšem opak je pravdou. Příčinou je, oproti minulosti, stále narůstající počet

malých domácností, včetně těch jednočlenných, požadujících samostatné bydlení. Podepisují se na tom sociologické faktory, jako jsou vysoká rozvodovost či stále narůstající počet osob, které z různých důvodů, ať již dobrovolně, či nedobrovolně volí život o samotě, tedy bez partnera. Do této kategorie, označované jako single, spadájí relativně mladí lidé ve věku 25 až 40 let, kteří se rozhodli žít po delší dobu bez partnera, aby mohli rozvíjet jiné než rodinné životní strategie. Do nedostatku cenově dostupného bydlení se dále promítají stále narůstající ceny stavebních prací.

Rizika vyplývající z útlumu bytové výstavby

Nedostatek cenově dostupného bydlení, pokud nebude systémově řešen, může být jedním z faktorů, který povede k odlivu trvale bydlících obyvatel z měst malé a střední velikosti, s čímž je spojeno snižování daňových výnosů jakožto významného příjmu těchto měst a následně schopnosti měst investovat do svého rozvoje. Kromě toho má nedostatek cenově dostupných bytů existenční dopady na některé sociální skupiny. Je to především stále narůstající skupina seniorů (zvláště osamělých) odkázaných na bydlení v bytech s tržním nájemným a dále pak mladé rodiny a mladí lidé plánující založení rodiny.

Dotace v oblasti bydlení

Na řešení této situace by se měly podílet obce, tyto však nemohou obejít bez finanční pomoci státu. Stát však obcím dotace pro bytovou výstavbu téměř přestal poskytovat a s ohledem na dopady koronavirové pandemie není zřejmé, jak tomu bude v budoucnu. Nicméně městu Hranice nezbyvá nic jiného než být připraveno pro případ, že stát vyhlásí dotace na podporu bytové výstavby pro obce. To znamená, že naše město musí mít k dispozici projektovou dokumentaci a stavební povolení, aby se mohlo o případný nově vyhlášený dotační titul ucházet. Ovšem i tak budou finanční výdaje na bytovou výstavbu natolik vysoké, že je nezbytné počítat jen s omezeným počtem nově postavených bytů převážně určených pro nejvíce potřebnou cílovou skupinu, kterou jsou zvláště senioři odkázaní na nájemní bydlení v bytech soukromých vlastníků.

Blýskání na lepší časy?

Po letech odkladů Ministerstvo pro místní rozvoj plánuje, že do konce března předloží vládě k projednání novou koncepci bydlení ČR. Má podpořit družstevní a nájemní bydlení, dále má podpořit institucionální a právní rámec sociálního bydlení a zlepšení jeho financování.

Počet odstěhovaných z města převažuje nad počtem přistěhovaných

Foto: Archiv města

V Hranicích počet obyvatel od roku 1991, kdy mělo město 19 908 obyvatel, narůstal do roku 1994, kdy dosáhl svého maxima 20 339 obyvatel. Od tohoto roku setrval klesá až na 17 999 obyvatel v roce 2019. Dle prognózy je předpokládán pokles až na hodnotu 17 347 obyvatel v roce 2030.

Počet obyvatel ve správním obvodu obce s rozšířenou působností (ORP) Hranice měl mezi lety 1991–1994 rostoucí trend, na jehož vrcholu dosáhl počtu 35 356 obyvatel, a od roku 1994 docházelo k postupnému poklesu. K 31. 12. 2018 byl počet obyvatel 34 141. Demografická

prognóza předpokládá další pokles, a to o asi 1 500 obyvatel do roku 2030.

Úbytek obyvatel v Hranicích je způsoben především dlouhodobě záporným migračním saldem, tedy větším počtem odstěhovaných než přistěhovaných.

Aktuální údaje o bytovém fondu v Hranicích

V roce 2019 bylo v Hranicích evidováno celkem 3 475 budov s čísly, většina z nich má číslo popisné (92,4 %, tj. 3 210 budov). Bytových budov je ve městě 2 693 a budov pro krátkodobé

ubytování (bez chat) je 71. Objektů individuální rekreace je podle posledních dostupných dat celkem 192. Bytů bylo v červenci 2019 evidováno v Hranicích celkem 8 239, z toho 91,6 %, tedy 7 543 bytů, je obydlených.

V letech 2000–2018 bylo na území města dokončeno celkem 448 bytů, z toho 211 v rodinných domech, 110 v bytových domech, 12 v nástavbách u rodinných i bytových domů, 11 v domech s pečovatelskou službou a domovech – penzionech a 3 v nebytových budovách. Z dlouhodobého hlediska došlo ve sledovaném období k poklesu vývoje dokončených

bytů. Nejvíce jich bylo dokončeno v roce 2002 (celkem 77 bytů). Kladný vývoj tohoto ukazatele byl i přes negativní trend zaznamenán také v letech 2008, 2013 a v období 2016 až 2018.

Ceny pozemků pro bytovou výstavbu, bytů a nájmu v Hranicích

1. Průměrná cena nájmu bytů ve starších bytových domech v rozčlenění dle velikosti bytů:

2+1	9 000 Kč/měs.
3+1	12 000 Kč/měs.
2. Průměrná cena nájmu bytů v nově postavených bytových domech v rozčlenění dle velikosti bytů:

2+1	11 000 Kč/měs.
3+1	13 000 Kč/měs.
3. Průměrná cena prodávaných bytů ve starších bytových domech v rozčlenění dle velikosti bytů:

2+1	1 600 000 Kč
3+1	1 800 000 Kč
4. Průměrná cena prodávaných bytů v nově postavených bytových domech v rozčlenění dle velikosti bytů:

2+1	2 000 000 Kč
3+1	2 500 000 až 3 500 500 Kč
7. Průměrná cena nezasiťovaných pozemků vhodných pro výstavbu rodinných domů: 500–800 Kč/m²
8. Průměrná cena zasiťovaných pozemků vhodných pro výstavbu rodinných domů: 1 300–2 500 Kč/m²

Foto: Petr Bakovský

Město Hranice může využít tři možnosti bytové výstavby

Ve schválené Konceptci rozvoje bydlení v Hranicích je navrženo, aby město s využitím dotačních možností budovalo obecní nájemní byty určené pro seniory (1+1 a 1+KK) a mladé rodiny (1+2), a to orientačně v poměru 70 % a 30 %. Přidělování uvedených bytů bude v gesci Komise sociální a bytové, která posoudí sociální naléhavost jednotlivých žadatelů a doporučí radě, s kým uzavřít nájemní smlouvu. I tak je zapotřebí počítat s tím, že dlouhodobě bude poptávka po cenově dostupných bytech převyšovat nabídku.

Možnosti výstavby bytů

Město má vytipované lokality, kde by mohlo dojít k výstavbě nových bytových domů, bytů či případně rodinných domků. Tyto jednotlivé lokality mají ale své specifické podmínky a město k nim musí přistupovat rozdílně.

V zásadě má město tři hlavní možnosti, jak bytovou výstavbu zajistit. Může stavět samo, s využitím státních dotací. Může se domluvit s nějakým investorem, pro kterého může být bytová výstavba ve spolupráci s městem zajímavá. A může také využít princip družstevní výstavby.

Nová bytová výstavba zabezpečovaná městem

Jednou z možností je realizace nástavby na **domech 1721**

Na těchto domech by mohly vyrůst nástavby. Foto: Roman Hynčica

a 1848 v ulici Nerudova a domu 1536 na Struhlovsku. Město má k dispozici Stavebně technický průzkum a technickoekonomické posouzení pro tento záměr. Takto by mohlo vzniknout postupně 64 nových bytových jednotek 1+1, případně 1+2. Pro úvodní etapu lze uvažovat s výstavbou 24 bytových jednotek s předpokládaným nákladem přibližně 35 milionů korun. Jedná se o cenu za samotnou

nástavbu, bez doprovodných investic do opravy stávajícího objektu a okolních zpevněných ploch. Cena za kompletní investici bude přesahovat 50 milionů. V této souvislosti se však špatně odlišuje, co je a co není nezbytný náklad na vznik jednoho bytu, v průběhu času se to navíc podle hospodářských výkyvů může výrazně měnit.

Případnou realizaci nástavby komplikuje fakt, že u dvou

domů by bylo potřebné upravit jejich statiku, jinak řečeno – muselo by dojít k posílení základů. A u třetího domu je pro změnu nutné dořešit majetkoprávní vztahy. Na druhou stranu by se tak mohly zlepšit některé parametry stávajících bytů, například bezbariérovost při výstavbě výtahu.

Alternativou je **výstavba v ulici Vrchlického**, kde by po demolici bývalé ubytovny mohl vyrůst bytový dům, v němž by se při variantě s byty převážně 2+1 jednalo o 26 bytových jednotek, a při převaze menších bytů 1+1 pak o ještě více bytových jednotek.

Bývalá ubytovna je ve špatném stavu a stavebně nevyhovuje současným normám. Po posouzení statika bylo rozhodnuto o její demolici. Město již má na tuto akci stavební povolení a má zažádáno o dotaci na její provedení. Nový bytový dům, který by ubytovnu nahradil, by byl projektován v obdobné velikosti, nevzniklo by zde tedy žádné předimenzované monstrum.

Obě varianty, jak nástavby Nerudova, tak ubytovna Vrchlického, budou dále diskutovány v radě města a následně bude zastupitelstvu předloženo doporučení, kterou z možných cest se vydat. V obou variantách by se náklady na 1 bytovou jednotku pohybovaly v rozmezí 2,0–2,5 mil. Kč.

Ubytovna Vrchlického půjde „k zemi“. Foto: Roman Hynčica

Další lokality pro bytovou výstavbu

Největší rozvojová plocha pro bydlení se nachází **Za Čaputovým dvorem (pod nemocnicí)**. Je na ní zpracována územní studie, která určuje, co by se na této lokalitě mohlo nacházet. Jedná se o rozsáhlou plochu a jde o prakticky jediné místo vhodné k masivnější výstavbě. Problémem je zde nejen množství různých vlastníků pozemků. Je nutno počítat také s výdaji do infrastruktury, protože přes pozemky vedou inženýrské sítě, jako například plyn nebo kanalizace, které by bylo nutné přeložit. Před započítáním výstavby je navíc nezbytné upravit územně plánovací dokumentaci a vybudovat cesty a inženýrské sítě. Takže než se vůbec začne stavět, je potřeba počítat s masivními investicemi do dopravní a technické infrastruktury.

Dva pozemky, nezávisle zastavitelné, se nacházejí na **Cementářském sídlišti**. Pro každý z nich je reálné postavit bytový dům do 50 osob, ideálně do 40 osob. K jednomu z pozemků je nezbytné dobudovat inženýrské sítě.

Místa, vhodná pro malé bytové domy

V Hranicích existují lokality, které lze doplnit menším bytovým domem o několika bytových jednotkách. Jedná se typicky o stavby existujících bytových souborů, proluky, nároží a podobně. Vzhledem k menší velikosti je ekonomická efektivita těchto potenciálních objektů nižší, na druhou stranu by nabí-

Lokalita Za Čaputovým dvorem je vhodná k výstavbě. Foto: Roman Hynčica

dly přidatou hodnotu v podobě zajímavé lokality či dobré dostupnosti. Není u nich také nutné budovat novou dopravní a technickou infrastrukturu. Na druhou stranu, v některých případech by bylo nutné vyřešit například přesun parkovacích míst.

Nabízí se například **proluka na sídlišti Jaslo**. Zde by se měla výrazně změnit dopravní situace, až se městu podaří vyřešit situaci se spojkou ulic Nádražní a Nová. Tím by se výrazně odlehčilo úseku ulice Nová u rybníka Kuchyňka, takže sídliště Jaslo by od zeleně u rybníka prakticky nedělil dopravní ruch.

Dalším místem pro možnou dostavbu je plocha na Motošíně a současné parkoviště na ulici

Plochy na Cementářském sídlišti, vhodné k zástavbě. Foto: Roman Hynčica

28. října. Zde by ale bylo nutné řešit parkování.

Je třeba si uvědomit, že většina přírůstků bytového fondu v Hranicích bude i nadále zabezpečena soukromými de-

velopery. Pozitivním faktorem z hlediska možného rozvoje bydlení v Hranicích je dostatek pozemků vhodných pro bytovou výstavbu, což je zřejmě i z předchozího výčtu lokalit.

I do této proluky by mohl přijít bytový dům. Foto: Roman Hynčica

Družstevní výstavba – inspirace pro Hranice

Řešením, jak mohou vznikat nové a cenově dostupnější byty, může být výhledově družstevní výstavba, která byla dlouhé roky opomíjená, ale dnes se znovu dostává do popředí zájmu. Důvod je prostý. Na začátku může zájemce složit jen čtvrtinu ceny a zaplatit ji třeba i z úvěru. Zbytek se pak splácí postupně družstvu a zájemce se tak může obejít bez hypotéky. Do nabídky zařazuje družstevní byty stále více developerů a stavět začínají i města. V této souvislosti město Hranice plánuje, poté, co bude vládou schválena Koncepce bydlení České republiky 2021+, zorganizování informační kampaně, jejímž cílem je získat ke spolupráci zájemce o družstevní výstavbu.

Přílohu zpracovali:
PhDr. Vladimír Juračka
a Petr Bakovský

Výleповé plochy v Hranicích se proměnily v galerii

Od poloviny března ožily výleповé plochy v Hranicích. Staly se pouliční výstavní síní a nabízí hned dvě výstavy, a to Hranice v proměnách času a výstavu fotografií Venduly Peterkové.

Na třech výleповých plochách na Masarykově náměstí jsou k vidění fotografie Venduly Peterkové ze spolku Prožij Česko, který má sídlo v Hustopečích nad Bečvou, ale sdružuje fotografy z celé republiky. Tato nadějná fotografka návštěvníkům nabízí na výleповých sloupech několik témat pod názvy: Moravské vinohrady, Benátský karneval, Kouzlo makrofotografie a poslední oblastí jsou Poklady z kredence a představí i Hustopeče nad Bečvou.

Na dalších jedenácti výleповých plochách rozmístěných po městě přichází hranické muzeum s výstavou Hranice v proměnách času. Prostřednictvím historických fotografií se mohou lidé vrátit v čase do ulic poblíž konkrétní výleповé plochy a zavzpomínat si na místa, která dnes už vypadají úplně jinak. Každá z jedenácti výleповých ploch představuje jiné historické snímky ze sbírek hranického muzea. Některé z fotografií zapůjčil historik Jiří Nebeský, některé sběratel a hranický patriot Milan Králík. Některé z fotografií ještě nikdy nebyly publikované.

Návštěvníci této venkovní galerie uvidí například historické záběry Hellerovy továrny, městských vstupních bran, výstavbu hranických sídlišť, proměnu parku nebo dřívější vzezření měšťanských ulic. Vydejte se na vycházku po hranických výleповých plochách.

Zajímavý nápad na „Galerii v ulicích“ vznikl v souvislosti

Na výleповé ploše na ulici 28. října (před budovou SBD) najdete proměny Motošína, ale také historické snímky Hellerovy továrny. Foto: Kateřina Macháňová

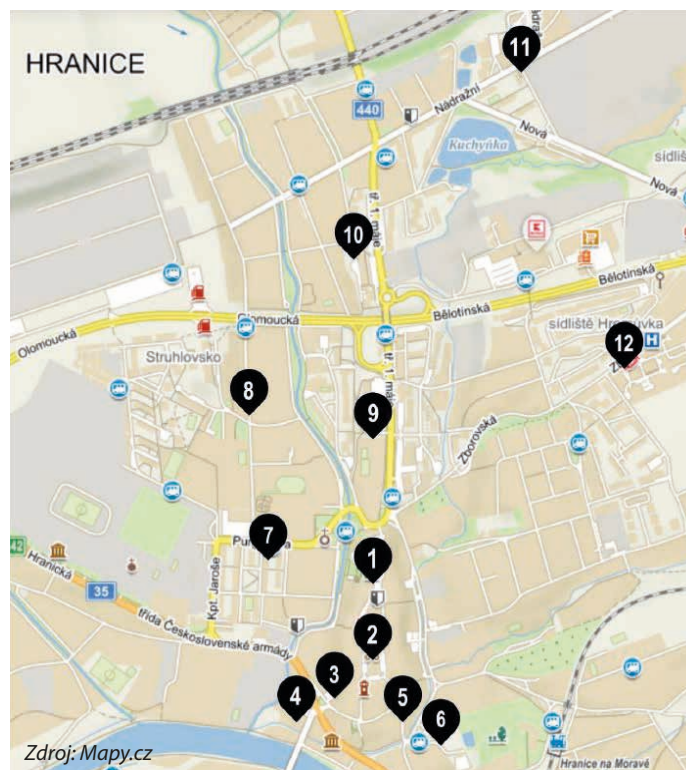

Proměny mostu přes řeku Bečvu, parku a sokolovny představuje výleповá plocha v Mostní ulici. Foto: Kateřina Macháňová

s pandemií, která uzavřela výstavní síně, a ve světě začaly vznikat venkovní galerie.

S myšlenkou venkovní výstavy v Hranicích přišel Petr Drozd, předseda spolku Prožij Česko z Hustopeč nad Bečvou. S venkovní výstavou fotografií měli již zkušenost z Prahy, kde vloni na jaře vystavovali na plotě v pražské čtvrti Karlín. Když i na začátku letošního roku byly galerie stále zavřené, oslovil Městská kulturní zařízení Hranice, a tak vznikl společný projekt na místních výleповých plochách.

Do kdy výstava potrvá? Dokud nezačne kulturní život a s tím spojený výleповý plakátů. (nad)

KDE JE VÝSTAVA?

Na třech výleповých plochách na Masarykově náměstí naleznete umělecké fotografie Venduly Peterkové. Na výleповých plochách pod čísly 2 až 12 najdete historické fotografie z okolí tohoto místa.

1. Masarykovo náměstí
– před Městskou knihovnou
– před trafikou Wellart
– před Komerční bankou	6. Komenského ulice
2. Školní náměstí	7. Purgešova ulice
3. Ul. 28. října (před SBD)	8. Křižovatka Studentské a Nerudovy ulice
4. Mostní ulice	9. Tř. 1. máje (u prodejny Albert)
5. Svatoplukova ulice – před mostem z Masarykova náměstí	10. Tř. 1. máje (u prodejny Hruška)
	11. Nádražní ulice
	12. Zborovská ulice (u nemocnice)

Zhlédnout snímky nádraží, vlaků, ale také autobusů a autodopravy ve městě můžete na výleповé ploše v Nádražní ulici. Foto: Kateřina Macháňová

Letošní novinkou je budkovník. Čtyřicet ptačích budek v pestrých barvách ozvláštnilo jeden ze stromů na prostranství za hranickým zámkem. Foto: Jiří Necid

Velikonočně naladěné jsou také truhlíky v oknech Staré radnice. Najdete jich tam celkem 15. Foto: Naďa Jandová

Vedle budkovníku je kraslicovník, který neodmyslitelně patří k hranickým Velikonocům. Letos je na něm 3 325 vajíček. Foto: Jiří Necid

Kdo chce, může si zahrát dámu – berušky proti včelkám, piškvorky nebo domino. Foto: Naďa Jandová

Barevné Velikonoce

Veselé a pohodové Velikonoce přejí všem obyvatelům Hranic Městská kulturní zařízení Hranice.

I když nemůžeme pořádat koncerty a další kulturní akce, myslíme na vás a připravili jsme na prostranství za zámkem a na některých dalších místech jarní výzdobu. Těší nás vaše pozitivní ohlasy na sociálních sítích a děkujeme za ně.

Více fotografií najdete na Facebooku Tic Hranice, na Hranické drbárně a na www.mkz-hranice.cz.

Naďa Jandová
za tým Městských kulturních zařízení Hranice

Pěkná, pěkná, pěkná...

Ve dvoraně hranického zámku je obří kraslice od malíře Antonína Vojtky z Břeclavi. Vysoká je 160 cm a zapsaná je v knize rekordů. Foto: Naďa Jandová

Ráno jak jsem jela kolem autem jsem si všimla a hned jsem měla lepší den

Moc hezké . Něco veselého v této ponuré době jistě přijde vhod 🙌

Tři kraslice vysoké 140 cm jsou na třídě 1. máje. Jednu malovala hranická rodačka Renata Doleželová, druhou Ladislav Nedělka z Lipníka nad Bečvou a třetí Antonín Vojtek. Foto: Jiří Necid

Moc hezké veselé 😊

Kudy kam? Barevný rozcestník nasměruje k velikonočním cílům. Foto: Jiří Necid

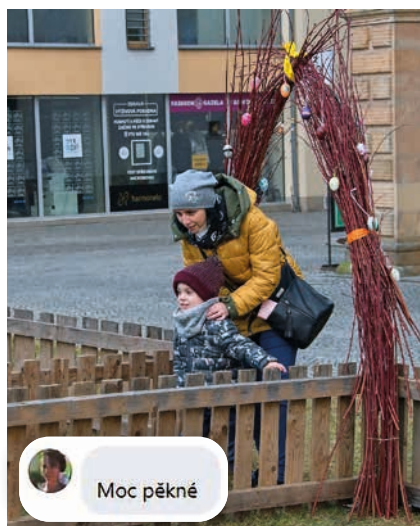

Povedlo se 🙌🙌🙌🙌🙌

Novinkou je také pomlázkomat. Využít jej může bezplatně kdokoliv. Foto: Jiří Necid

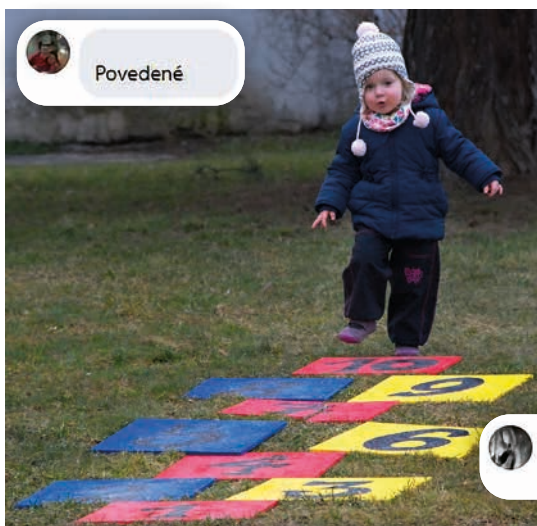

Letos se Morana vynášet nebude. A jak je vidět na její tváři, má z toho radost. Foto: Naďa Jandová

Moc pěkné

K jaru patří „Zlatá brána otevřená...“ a také skákací panák. Foto: Jiří Necid

Povedené

Krásné, super nápad 🙌

Začít se můžete do některé z knih v knihovně. Foto: Kateřina Macháňová

NÁZORY: *Kdo lže, ten i krade?*

Mnoho lidí se domnívá, že pokud je něco uvedeno v novinách a řekne to nějaká veřejně činná osoba (premiér, prezident, ministr, starosta), musí to být pravda. Denně vidíme, že tomu tak není a mnoho manipulátorů toho zneužívá. Mají totiž z titulu své funkce snadný přístup do médií.

V minulém čísle Hranického zpravodaje jsem byl starostou Kudláčkem nařčen, že jsem „zpackal výběrové řízení na přestavbu areálu společnosti Ekoltes a tím jsem prý významně poškodil budoucí zájmy městské společnosti“. Je to lež, která má zakrýt vlastní neschopnost.

Byl jsem předsedou představenstva společnosti Ekoltes do 20. 11. 2018. I laikovi musí být jasné, že za smlouvy podepsané po tomto datu jsem nemohl nést žádnou odpovědnost. Výběrové řízení na přestavbu areálu bylo vypsané v březnu 2019 (4 měsíce po mém odchodu) a za správnost odpovídalo nové představenstvo společnosti Ekoltes v čele se starostou Kudláčkem. Již jednou jsem toto lživé nařčení vyvrátil na zastupitelstvu, ale jak vidno, starosta nemá problémy tuto lež opakovat.

Tímto žádám pana Jiřího Kudláčka, aby se mi omluvil prostřednictvím Hranického zpravodaje. Pokud tak neučiní, budu ho občansko-právní cestou žalovat.

RNDr. František Smolka,
bývalý předseda představenstva Ekoltes, a. s.

Ad) *Kdo lže, ten i krade?*

Jediné s čím mohu souhlasit je, že se na tuto nedbalost, úmysl nebo možnou přípravu trestného činu přišlo, až když pan Smolka (Hora – otevřená radnice) odešel z funkce předsedy představenstva.

Logické na tom je, že se snaží očernit člověka, který do Ekoltesu a. s. poslal audit, nechal vyjádřit odborné osoby úřadu a zajistil externí právní posouzení. V příštím čísle se tedy budeme tomuto tématu věnovat a závěry všech orgánů si společně přečteme.

Jiří Kudláček, starosta Hranic

Názorová výměna, která se objevila v několika posledních vydáních HZ, má u některých našich čtenářů negativní odezvu. Musíme však objasnit, že Hranický zpravodaj je podle tiskového zákona povinen názory zastupitelů i reakce na ně zveřejňovat. Děkuje se za pochopení.

Redakce Hranického zpravodaje

Básníme v ulicích Hranic

Poezie v ulicích je také na reklamních áčkách. Projděte si centrum města a nechte se unést verši od vašich sousedů. Foto: Mirka Krüpová

Některé básně místních autorů najdete na pouličních lampách, koších, kontejnerech. Foto: Mirka Krüpová

Oslavili jsme Světový den poezie (21. března) a přivítali tak jaro i skryté básníky z Hranic a blízkého okolí.

Hraničtí obyvatelé a lidé z blízkého okolí vnášejí kus poetiky do ulic. Vydejte se do podloubi, okolí Staré radnice, do dvorany zámku. Hledejte básně i na netypických místech v Hranicích. Prozkoumejte okolní vesnice. Zastavte se na chvíli a nechte se unést verši, které složili místní občané. Možná je to právě váš soused, který vás svou básní pohladil po duši.

Akce Básníme v ulicích Hranic navazuje na celorepublikovou akci Guerilla Poetring neboli Partyzánské básnění, která vnáší poezii do ulic měst. Zapojit se může kdokoliv, kdo skládá rád básničky. Ty poté schová na veřej-

né místo (pouliční lampa, kontejner a jiné), kde si je můžou přečíst kolemjdoucí lidé. Jsme moc rádi, že v Hranicích se zapojilo celkem 7 básníků s více než 20 básněmi.

Srdečný dík patří všem, nejen hranickým, básníkům. (mk)

Řece Bečvě

K Hranicím patříš jak k děvčeti kroj,
podobná kráse blýskavé spony,
miluješ život města a mládí škol,
smutek ti působí přírody změny,
přes břehy kamenné překypěl proud,
od Rybář se nese sténání něčí,
do šíře roztekl bolest svých pout,
už předkové říkali, řeka bečí.

**Báseň hranické autorky
Marie Machalkové**

INZERCE

TROJAKCE!

-50%

na všechna brýlová
skla

+

Slevy
LZE sčítat!

-50%

na brýlové obruby

-50%

na sluneční brýle

ORANGE OPTIK

Nejlevnější optika na trhu!

Galašova 175, Hranice na Moravě, tel.: 777 912 553

Akce platí od 1. 4. 2021 do odvolání. Slevy na skla a obruby lze sčítat.

Knihovna půjčuje společenské hry

Knihovna v této době nabízí možnost půjčit si různé společenské hry pro děti i dospělé. Jedná se o hry zábavné, se kterými si můžete navíc ověřit své znalosti anebo se v nich zdokonalit.

Hry půjčujeme jen našim registrovaným dospělým čtenářům na minimální dobu 20 dnů, poté po domluvě i déle, pokud hra nebude mít dalšího zájemce.

Je nutné si hru předem objednat v oddělení pro děti na adrese detske@knihovna-hranice.cz, případně telefonicky 770 189 778. Půjčujeme zdarma. Vyberte si z následujících her:

Znáte Evropu?; Puzzle Mapa ČR s kvízy; Jízdenky prosím! Evropa; Česko junior (otázky a odpovědi); Kvíz o Evropě; Pexetrio – státy Evropy a jejich symboly.

Celkem 6 her pro děti i dospělé bylo zakoupeno z projektu MEIS.
Foto: Marie Jemelková

Rekonstrukce knihovny v Drahotuších je dokončena

Drahotušská knihovna teď voní novotou. Foto: Marie Jemelková

Již od pátku 5. března si mohli drahotuští čtenáři opět půjčovat knihy po rekonstrukci místní knihovny, třebaže prozatím ještě přes „okénko“. Za dveřmi knihovny však stále probíhaly aktualizace, řazení a opravy knihovního fondu a průběžně se pořizovalo další vybavení. Nově zrekonstruovanou knihovnu si budou moci čtenáři prohlédnout, až se podaří zkrátit současnou epidemickou situaci a všechny knihovny se znovu plně otevrou pro vstup návštěvníků. Věříme, že se bude knihovna v novém hávu líbit a velcí i malí čtenáři budou rádi v příjemném a přívětivém prostředí často pobývat. (mj)

Velikonoční výstava čeká na otevření

Tradiční Velikonoční výstava v hranické Galerii M+M je připravena a galeristka Anna Musilová doufá, že ji bude moci otevřít: „Výstava měla skončit o Velikonoční neděli, ale zatím ji nechávám. Lidé se mohou zatím podívat alespoň na vyzdobené výlohy nebo si prohlédnout na Facebooku Hranická drbárna fotografie, které nafotil Jiří Necid.“ (red)

Takto vypadá letošní Velikonoční výstava v Galerii M+M.
Foto: Jiří Necid

Jaro s Domečkem. Děti hledaly v Hranicích korálky

Například u viaduktů se korálky skrývaly ve sklenici u kořenů stromu.
Foto: DDM Hranice

Ani během nejtvrdějších vládních opatření v průběhu měsíce března nezapomněl Dům dětí a mládeže v Hranicích na děti, které nastalou situací nejvíce strádaly. Právě z omezení pohybu a častého sezení dětí u počítačů, mobilů a tabletů jsou zoufalí hlavně jejich rodiče. Domeček se tedy chopil příležitosti a vymyslel vícedenní jarní dobrodružnou hru „Jarní náramek“.

Úkolem účastníků hry bylo během několika dnů obejít jedenáct stanovišť a vyrobit si náramek. Jednotlivá stanoviště byla rozestata

po katastru města Hranic a ukrývala nádobku, ve které byly korálky. V každé skrýši byly korálky jiné barvy a každý z účastníků si mohl vzít pouze tři. Ve výsledku a po zvládnutí všech 11 etap pak jejich různobarevný náramek obsahoval celkem 33 korálků.

Děti si tak mohly, společně se svými rodiči, projít na výpravách za korálky vyhlídku u Kostelíčka, Javorovou studánku, Svrčův, Velkou Kobylanku a další krásná místa hranického okolí. Úspěšnost akce dokládá také počet téměř 60 účastníků. Je tedy vidět, že děti, ale i jejich rodiče vycházky do přírody stále více lákají. (ddm)

Zápisy do Základní umělecké školy Hranice pro školní rok 2021/2022

Pokud to situace dovolí, proběhnou talentové zkoušky zájemců o studium **hudebního, výtvarného nebo tanečního oboru**:

● v rámci zápisů žáků do 1. třídy

Kdy: 9. dubna 2021,
14.00 – 18.00 hodin

10. dubna 2021,
9.00 – 11.00 hodin

Kde: v učebnách ZŠ
1. máje, ZŠ Struhlovsko,
ZŠ Šromotovo

● při Dnech otevřených dveří

Kdy: 17.–19. května 2021,
14.00 – 18.00 hodin

Kde: v Základní umělecké škole, Školní náměstí 35,
v učebně č. 7

● na konci školního roku

Kdy: 14.–18. červen 2021,
14.00 – 18.00 hodin

Kde: v Základní umělecké škole, Školní náměstí 35,
v učebně č. 7

V případě, že se nebudou moci talentové zkoušky ve výše uvedených termínech konat, uskuteční se až na konci prázdnin:

Kdy: 23.–25. srpna 2021,
14.00 – 18.00 hodin

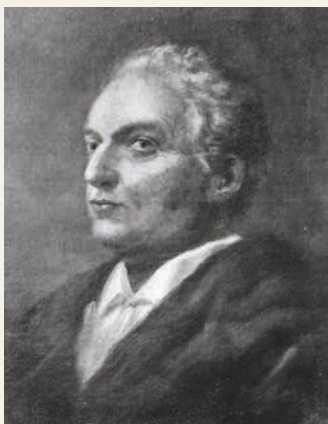
30.–31. srpna 2021,
14.00 – 18.00 hodin

Kde: v Základní umělecké škole, Školní náměstí 35,
v učebně č. 7

Příhlášky lze vyplnit elektronicky již nyní na www.izus.cz

Aktuální informace k zápisům budou zveřejněny na www.zushranice.cz

Gallašova knihovna - 210 let od založení

Gallaš na autoportrétu z roku 1780. Originál obrazu se nedochoval.

První knihovnu v Hranicích otevřel v roce 1811 moravský buditel, lékař, spisovatel, malíř a historik Josef Heřman Agapit Gallaš (1756-1840). Byla to také jedna z prvních veřejných knihoven na Moravě. Letos si připomínáme 210. výročí tohoto kulturu a vzdělání povznášejícího počínu.

Knihovna byla úředně schválena až za šest let. Gallaš ji nazýval pedagogicko-didaktickým ústavem a měla sloužit duchovenstvu, učitelům, ale i ostatním místním občanům. Výběru knih předcházela cenzura. V knihovně nebyly romány a jiná zábavná literatura, ale především knihy, které pěstovaly mravnost a zbožnost. Gallaš doufal, že přístup k hodnotným náboženským knihám odvede spoluobčany od vyhledávání osvětských protinábožensky laděných spisů.

Knihovna v kostele

Knihovna byla umístěna v kostele v oratoriu (modlitebna) nad sakristií. Vznikla z vlastních Gallašových knih a z knih jemu darovaných. Při založení měla okolo 300 svazků, nadále se však rozrůstala. V roce 1816 si čtenář mohl vybrat z více než tisíce svazků.

Z katalogu pořízeného v roce 1871 tehdejší farářem Antonínem Wagnerem, lze zjistit, že knihovna obsahovala 1422 spisů. Většina z nich pocházela ze 17., 18. a z počátku 19. století, jen málo knih bylo staršího data a nebyly zde spisy z dob po Gallašovi. Zastoupena byla teologie, jazykovědy, historie, zeměpis, přírodopis, matematika, filosofie, umění, lékařské vědy, právo, hospodaření, vojenství, vychovatelství, ale také klasická literatura a beletrie. Většinou to byly spisy německé a latinské, několik polských, maďarských a francouzských. Českých spisů bylo málo, také díla obrozenec-

ké literatury nebyla zastoupena v takové míře, jak si Gallaš přál.

Za půjčování knih se měla platit záloha ve výši hodnoty zapůjčených knih. Záloha se pak měla vracet, jakmile byla kniha vrácena nepoškozená.

Úpadek knihovny

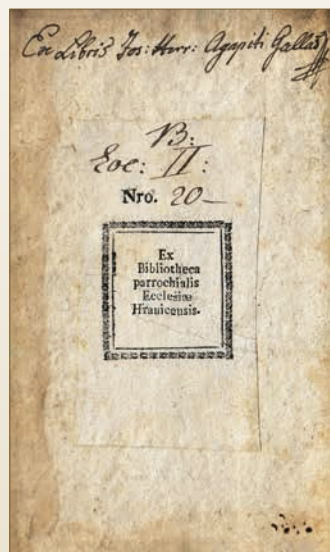
Už za doby Gallaše byla knihovna málo navštěvována a sám Gallaš si stěžoval, že lidé raději dávají přednost zábavné literatuře. Knihovna byla takřka celá odkázána na Gallaše, který

sám knihy sbíral, jednal osobně, s kým bylo třeba, dopisoval, psal vyzvání, kreslil návrhy skříní, maloval a vyzdobil místnost. Je tedy očividné, že po jeho smrti začala knihovna upadávat.

Také nebylo postaráno o její finanční zabezpečení, které se řešilo dobrovolnými příspěvky. V roce 1864 byla již knihovna zapomenuta. Byla stále na svém místě, ale nikdo si již knihy nepůjčoval, ani nebylo nikoho, kdo by se o knihovnu staral a knihy doplňoval.

Z ústního podání starších pamětníků se dovídáme, že v 70. letech 19. století tato knihovna poskytovala málo utěšený obrazek: několik polorozbitých skříní, hromada rozházených knih prolezlých škůdci. Bylo jistě dost duchovních, kteří měli pro knihovnu porozumění, nebylo však prostředků a pro neúčast čtenářů také důvodů pro udržování knihovny a její rozšíření. A tak knihovna dále chátrala.

Marek Suchánek
Pokračování příště

Ex libris Gallaše a původní ex libris Gallašovy knihovny (Knihovna farního kostela hranického).

Vyobrazení páva bílého v knize francouzského přírodovědce Georga Louise Leclerca de Buffona Historie ptáků, vydané v Brně v roce 1786.

Nejstarší knihou je Bible z 2. pol. 15. století. Iniciály jsou ručně iluminované, písmo je tištěnou podobou ručně psané knižní formy gotického písma.

Za technickými památkami, tentokrát na kole

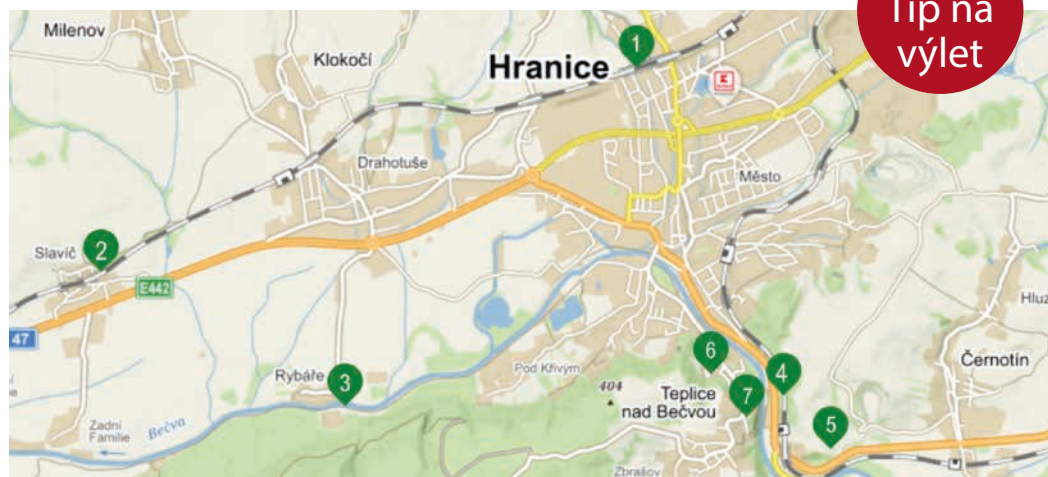
Milovníci technických a industriálních památek či zajímavostí mají na Hranicku co obdivovat.

1 Jednou z nejznámějších dominant, která je s městem neodmyslitelně spjata, jsou **viadukty** – unikátní trojmostí. Výstavba jednokolejné železniční trati byla zahájena roku 1836 a spojovala Vídeň s Haličí. Historické mosty tak dotvářely severovýchodní část rakouské monarchie, tzv. Severní dráhu císaře Ferdinanda. Železniční mosty, jejichž celková délka činí 430 metrů, jsou tvořeny 32 oblouky. První z viaduktů byl dokončen roku 1844 a je vystavěn z cihel. Druhý – kamenný oblouk – byl po 3 letech práce dokončen v roce 1872. Dostavění třetího, betonového mostu, bylo přerušeno první světovou válkou. V roce 2004 proběhla rekonstrukce nejmladšího viaduktu a o 3 roky později byl opraven i ten nejstarší. V roce 2007 došlo i k zapsání na seznam kulturních památek.

2 Součástí Severní dráhy císaře Ferdinanda byl i jediný **tunel**, konkrétně ve Slavíči. Ten patří k nejstarším technickým památkám svého druhu ve střední Evropě a je dokladem budování prvních železnic v České republice. Jeho výstavba začala v roce 1845, ale v provozu byl pouze

Slavičský tunel byl součástí Severní dráhy císaře Ferdinanda, jejíž celková délka byla 275 kilometrů. Foto: Jiří Necid

I když se to nezdá, trasa po technických památkách a zajímavostech v Hranicích a blízkém okolí je dlouhá 22 kilometrů. Doporučujeme ji projet na kole. Zdroj: Mapy.cz

do roku 1895. Jeho prostory byly dále využívány jako sklad obilovin a brambor. Tunel je dlouhý téměř 259 metrů a vstupní portály byly v roce 2006 rekonstruovány. Dnes je tunel běžně přístupný veřejnosti, umožňují-li to opatření spojená s covid-19.

3 Ze Slavíče je to kousek na Rybáře, kde je zajímavé technické dílo, **lávka** přes řeku Bečvu, která byla postavena po povodních v roce 1997. Lávka slouží jako přechod přes řeku pro pěší i cyklisty.

4 Na opačném konci Hranic stojí výpravní **budova nádraží** v Teplicích nad Bečvou, která patří k významným příkladům železniční architektury. Postavena byla v roce 1939 ve funkcionalistickém stylu. Měla usnadnit příjezd nových návštěvníků a podpořit tak rozvoj lázeňské turistiky. V současné době sídlí v budově Infocentrum k Hranické propasti a připravuje se zde vybudování interaktivního muzea.

5 Kousek od teplického nádraží směrem do Čermotína je významná technická památ-

ka, areál, ve kterém se nacházejí tři **vápenny**, provozní budovy a vápencový lom. První zmínky o pálení vápna na Hranicku pocházejí z roku 1533. Stavba vápenky začala v roce 1850, o 12 let později byla doplněna vysokou pecí a v roce 1870 byla přistavěna kruhová pec. Pálené vápno bylo tímto složitým procesem vyráběno až do roku 1976. Kruhová vápenka pak byla přestavěna v devadesátých letech na motorest a dnes je zde Casino Bonver.

6 Směrem k Hranicím se nachází v lázeňském areálu v Teplicích nad Bečvou **kotelna** se strojovnou, technická památka postavená ve funkcionalistickém stylu v letech 1933 až 1934. Spolu s nedalekou budovou pošty tvoří objekt kotelny kvalitní soubor hospodářských staveb.

7 Nedaleko od kotelny se u řeky Bečvy tyčí **betonové sloupy**. Ty jsou tím jediným, co zbylo po převlékacích kabinách pro říční koupaliště. Postaveny byly v roce 1938 podle návrhu Karla Kotase. Jednalo se o dřevěnou budovu s podélnými okny, která stála na betonových

pilířích, aby odolala povodním. Říční koupaliště v Bečvě stejně jako převlékácké kabiny jsou už dnes jen historií. (km)

Další technické památky na Hranicku

- **Červekův větrný mlýn ve Skaličce** je svými rozměry největší větrný mlýn v Česku a naposledy byl v provozu v roce 1966.
- **Maršálkův větrný mlýn v Partutovicích** je nejzachovělejším dřevěným sloupovým větrným mlýnem německého typu v Česku.
- **Větrný mlýn v Porubě u Hustopeče** nad Bečvou je holandského typu, postavený byl v roce 1853 z cihel v klasické podobě komolého kužele.
- **Vodárna Radíkov** je unikátní soubor staveb a technického zařízení k jímání, čerpání a shromažďování pitné vody. Vodárnu vyrobila firma Sigmund Hranice.

Novou vápenku vybudoval Josef Ochman, jeho následovatelem byl jeho zeť Josef Schindler. Foto: Jiří Necid

Viadukty přežily druhou světovou válku i plánované vyhození do povětří nacistickými vojsky. Foto: Jiří Necid

Technická rarita: Akvadukt v Hrabůvce

Při stavbě dálnice D1 kolem obce Hrabůvky byl postaven zahrazený a přesýpaný most, který převádí místní komunikaci, plynovod a Drahotušský potok. Koryto toku má přirozený charakter a pouze na mostě je regulované kamennou dlažbou. V potoce se vyskytují zvláště chráněné druhy, například rak říční.

Tanec na tyči je založen na kreativitě i tvrdé dřině

Kromě několika výimek vrcholového sportu jsou veškeré sportovní soutěže i tréninky umrtveny prakticky ve všech odvětvích. I v těch méně tradičních. Zeptali jsme se, jak se se současnou krizovou situací pere úspěšná hranická sportovkyně v oboru pole dance neboli tance na tyči Barbora Orságová, zakladatelka tanečního studia Pole Dance s Barčou Orságovou.

Působíte v Hranicích nebo v Brně?

Žiji v Brně. Přestěhování jsem se sem oficiálně v září 2020. Za normální situace ale dojíždím vždy na dva až tři dny do Hranic, protože zde učím pole dance ve svém studiu.

Jaká vůbec byla loňská sezóna, co jste stihla?

Začala velice šťastně, nejprve jsem koncem února 2020 získala stříbro na evropské Pole Battle League. Jak už název napovídá, jde o sérii (ligu) battlů v pole dance, kde se tanečník nejprve musí přes první kolo dostat do finále těch asi 10 nejlepších. Celá soutěž je založená jednak na přednesu povinných prvků v pole dance, které by měly být nejen provedeny maximálně precizně, ale také spojeny do zajímavých kombinací a samozřejmě přednesené do hudby. Hudbu nikdy dopředu nevíte, přijdete na řadu, začne vám něco hrát a vy se musíte přizpůsobit. Ukázat muzikalitu, schopnost improvizovat a taky podat sebevědomý přednes a zkrátka nenudit porotu.

Zhruba tři týdny na to mě čekalo Mistrovství Rakouska v Pole Sport, které jsem vyhrála, a na které jsem si s pomocí mojí kamarádky a choreografky Lucie Štulrajterové chystala choreografii zhruba čtyři měsíce. Jedná se o otevřené mistrovství, takže i když nemám rakouské občanství, mohu se zúčastnit. Po těchto dvou soutěžích už se bohužel kvůli covidu nemohla konat žádná další.

Foto: Klára Kinterová

Jak se pole dance trénuje, když je vše zavřené a nemá každý doma tyč. Jste jako trenérka ve spojení s žákyněmi?

Pokud člověk nemá tyč doma a ani nemá možnost si ji domů pořídit, stále se dá pracovat na dobré fyzické kondici bez tyče. Jako trenérka nabízím online lekce posilování a protahování pro ty, kdo právě tyč doma nemají, ale taky jako kompenzační, případně doplňkové cvičení k pole dance.

Dále mám celé online kurzy pole dance, kterých se účastní žákyně, které mají buďto tyč doma, nebo mají přístup do studia. To jsou například lektorky nebo majitelky studií. Trénovat lidi online je samozřejmě do jisté míry omezené, ale jsme moc rády aspoň za tuto možnost. Momentálně vnímám online lekce osobně spíše jako druh duševní hygieny než jako klasický výkonnostní trénink, který bychom praktikovaly za normální situace. Snažím se využít toho, co umím, abych lidi trochu namotivovala a třeba jim svou lekci zlepšila další den v ka-

ranténě. Co se tyče mého vlastního tréninku, chodím pravidelně do studia a pracuji na sobě normálně dál. Nechci kvůli covidu najednou přijít o všechno, na čem jsem ty předchozí roky dřela.

Točíte také nějaká instruktážní videa?

Natočila jsem asi osm tutoriálů pro pole dance, kterých se prodalo dohromady sto, což mě strašně potěšilo; ten zájem, který o ně byl. Ale abych řekla pravdu, mám radši užší kontakt s klientem. Když můžu někoho vést třeba na těch online kurzech, nebo vypsat individuální tréninkový plán, který zahrnuje individuální lekce. Je to totiž něco, kde se můžu jako trenér mnohem líp seberealizovat. Absolvent/ka měsíčního online kurzu se samozřejmě posune mnohem dál než někdo, kdo si koupí jeden video tutoriál. Takže tutoriály vnímám spíš jako doplněk a takový pokus na začátku nouzového stavu, jak tu online výuku pole dance podchytit.

Co dál? Jak vidíte letošek?

Moc doufám, že letošní rok bude živější a budeme moci soutěžit. Po zkušenostech už se někteří organizátoři soutěží chystají na různá náhradní řešení, jako je třeba hodnocení choreografie přes video. V případě, že by třeba zahraniční porota nemohla dorazit na Mistrovství České republiky v Pole sport, tanečníci a tanečnice natočí video své choreografie a budou hodnoceni na dálku. Za mě osobně je to lepší než nic.

Tohle se týká soutěží plánovaných na léto, jinak aktuálně mám před sebou nejbližší výzvu v podobě rakouské talentové show „Show your talent“, kam jsem dostala pozvání. Nikdy jsem v žádné talentové show nebyla, tak se těším na novou zkušenost a hlavně mě to právě o to víc motivuje trénovat.

**Ze rozhovor děkují
Kateřina Machánová
a Petr Bakovský**

Barbora Orságová se narodila se v Hranicích, kde také vystudovala víceleté gymnázium. Již při studiu se začala zajímat o řadu sportů a pohybových aktivit, například o trampolínu nebo tenis. V sedmnácti letech objevila kouzlo pole dance, který v sobě kombinuje prvky tance, akrobacie, ladnosti i silového sportu.

V rámci studia oboru Evropské etnologie na Vídeňské univerzitě začala vyučovat v místním studiu Pole Angels. Získala také certifikát Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jako specializovaný taneční lektor. V roce 2017 otevřela v Hranicích vlastní taneční studio zaměřené právě na akrobacii na tyči. Dosahuje sportovních úspěchů jak na domácím, tak i na mezinárodním poli. To vše zvládá i při své práci etnologky v Moravském zemském muzeu v Brně.

Přehled největších úspěchů Barbory Orságové

2020

- 1. místo** PSO Austria, Elite
- 2. místo** Pole Battle League, Praha „Divoká karta“ od ČESPAS s nominací na Mistrovství světa v Pole Art
- Nominace** na Elite Pole Dance 2020
- Nominace** na International Pole Battle Championship 2020

2019

- 9. místo** Mistrovství světa v Pole Art, kategorie Senior Women
- 1. místo** Pole Art Austria, kategorie Advanced Adult
- 2. místo** Pole Challenge Cup, smíšená kategorie
- 3. místo** Pole Battle Praha, kategorie Elite
- 5. místo** Baltic Pole Dance Cup, Lotyšsko, kategorie Elite
- 6. místo** Mistrovství ČR v Pole Art, kategorie Elite
- Finalistka** Pole & Me

2018

- 1. místo** Pole Challenge Cup, Hypno Open Air, smíšená kategorie
- 3. místo** Mistrovství ČR v Pole Art, kategorie Elite
- 5. místo** Mistrovství ČR v Pole Sport, pod pravidly POSA, kategorie Elite

TIRÁŽ: Hranický zpravodaj č. 4/2021 • Periodický tisk územního samosprávného celku. • Měsíčník • **Vychází** 1. dubna 2021 • Ročník VII. • **Vydávající** Městská kulturní zařízení Hranice, příspěvková organizace se sídlem Masarykovo náměstí 71, 753 01 Hranice, IČO: 71294686 • **Grafická úprava a tisk:** © KLEINWÄCHTER holding s.r.o., Čajkovského 1511, 738 01 Frýdek-Místek • **Náklad:** 8 400 ks • **Distribuce:** Česká pošta, **zdarma do všech domácností v Hranicích a místních částí** • **Redakce:** tel. 581 607 479, e-mail: infocentrum.zamek@mkz-hranice.cz • **Editoři:** Ing. Nada Jandová, Ing. Petr Bakovský • **Korektury:** Mgr. Renata Doleželová • **Hranický zpravodaj na internetu:** www.mesto-hranice.cz/hranicky-zpravodaj • Zaregistrováno Ministerstvem kultury ČR pod zn. MK ČR E 22143 • Redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátit • Účastí na programech pořádaných Městskými kulturními zařízeními Hranice, p. o., IČO 71294686, dává jejich účastník souhlas s užitím pořízených fotografií a videodokumentace pro propagační materiály organizace (webové stránky, Hranický zpravodaj, tiskoviny, Facebook). Souhlas se dává do odvolání.